حەکیم کاکەوەیس، بۆ کورد بوون بووە قەقنەس ... هەڵۆ بەرزنجەیی

١٩٤٩_٢٠١٨
١٢/١٢/٢٠١٨

بەسەرکردنەوەی وەستگەی ژیان و گەشتی من لەو پانتاییەی برایەتی و هاوبیرەتیم لەتەک کاک حەکیم کاکەوەیس دا بەدنیاییەوە سەختە، هەرگیز بە چەند وتەیەک کۆتایی پێ نایەت. بە واتایەکی دیکە، لێرەدا ناتوانم هەستونەستی خۆم بگوشم و هەرچی لەهەگبەمدا هەیە و دەیزانم و پێویستە بە خوێنەر نەخشی بکەم پێشکەشتان بکەم. هەر لەم سەنگەیەوەیە لە پێشەوا داوای لێبووردن لە گیانی بێگەردی هاوبیر حەکیم و خوێنەرانی ئازیزیش دەکەم.

برا و هاوبیرەکەم، کاک حەکیم، نوێنەری ژانی بندەستی و مەینەتییەکانی کوردە، من دەزانم مەرگی چەپەڵ ناتوانێ چرای ناو و خزمەتی تۆ بەسانایی بسڕێتەوە و بکوژێنێتەوە. ئاگادارم باهۆزی ئەم تۆفان و پاییزە ڕەشە نەکارە، باوەڕی تۆ بلەقێنێ، مەرگیش چەند بەهێز بێت، لە عەدەیدا نییە دەسەزی و تەکۆشانی تۆمان لە بزر بکات.
تۆ گەر ئەستێرەی ئاسمانێکی فراوانیش نەبوو بیت، لەو پرشنگی جوانیت جیهانێکی بەرینی بە ڕووناک کردینەوە. تۆ خۆمەکیت چەند بتلاوێنینەوە زریکەی ئازاری نوێت لە بەند دەبێتەوە.

ئای چەند نەرم و ورد و لەسەرخۆ و قووڵ بیرت دەکردەوە و دەئاخفیت و هەڵسوکەوتت دەکرد!.
ئای چەند چەوساندنەوەی نەتەوایەتی ببووە خەمە گەورەکەی ژیانت! تۆ برینێکی تیرئاوە بوویت دەست بە هەر شوێنێکت دەبرا، زریکەی لە هەڵدەستا.
لێکدانەوە و هەڵسەنگاندن و کۆڵانی باسگەلی بیر و هزر، گۆڕانەوەی مێژوو، قسە لەسەر ئەدەب و ئایین، پرس و چیرۆکی نەتەوە و حیکایەتی سەربەخۆیی و بوونە دەوڵەت و ئابووری کوردبوون، ئەم هەموو بابەتگەلە، کرۆکی باسە هەمیشەیی و بە بڕانەوەکانت بوون. تۆش وەک بابەگوڕگوڕە ئاگر و دوکەڵت لە بەرز دەبۆوە. هاوبیرەکەم، باش دەرکت پێ دەکرا، کە خەمت قووڵ و ئازارت فرە بوو، چونکە تەواو تەواو لە

ژان و ستەمی بندەستی گەشتبوویت، هەربۆیەکا بە پەردەی شەرم و کەسپی زمانن گرتن نەعرەتەی سەربەخۆییت دەچڕاند و نەفرەتت لە داگیرکەر و داگیرکاریی و ناپاکان و گەڕەشۆنان دەکرد. حەز و خواست و باوەڕی بنجیت، لە ژیانەکی پڕ لە ئابڕووی سەربەندانە، لە” کوردستانەکی ئازاد و گەلەکی یەکسان” دا خۆی دەدییەوە.

ژانی کەرکووکت، وەک بەشێک لە پرسی نەتەوەییەکە، کوانووی بیرکردنەوەت بوو. کوردایەتیکردن ئامانجی ژیانت بوو. بە کوردبوون سووتاو و برژاو و هەڵقرچایت و بوویتە پێناسەی خۆم و ئازاری یەک نەتەوەی ٦٠ ملیۆنیی و ئەم پرسە خۆمەکییەت، وەک کەشکەڵە دابوو بە کەڵەت دا و بە جیهان دا دەتگەڕا. ئازاری بندەستی نەتەوەیەکت لە پریاسکەیەک دا جەی کردبەوە و دەزی کوردیشت کردبووە بنەشتەخۆشەی بن ددان و وەردی زمانت. بەچوارپەل و تەکۆای ئەرگانەکانی دە و مێشک و دەروون و هەستی ناوەکی و دەرەکییەوە بە کوردبوون و کوردایەتیکردن تەدەکەشایت، تاوەکو بیر و قەڵەم و هەڵوەستت، وەک نووسەری ستەمدیدەیی و بەشمەینەتیی نەتەوەکەت سەپاندیتی و ناساندیتی و مەدالیای ئەم ڕووسوورییەت بەدەست هێنا.

ئازیزان… ژمارەی برین و گرێ ئاڵۆزەکانی سەر سینەی کوردبوون، زۆر بوون . هەر بۆیە هاوبیر حەکیم، بەزوویی ڕۆحی لەگۆڕ بیر و جەستەیدا، بەم کەپەی ئاگرە، دەبوو خۆڕەمەش. ئاخر کەسم نەدیوە هەندەی حازر بەدەست، گە بگۆڕێ و لە چرکەساتەکدا ببەتە “قەقنەس” . هاوبیر حەکیم عەشقی توانەوەی لە کوردبوون دا، پەڕوباڵی هەڵپرووکاند بوو، کوردبوون گرفتاری دەردەکوردی کردبوو هەڵسان و دانیشتن و ئازانی، لە جەلانەی خۆم و ئازاردا ڕادەژینی و مۆسیقای بە ئاواتەکانی ئەو دیو سنوور و دیوارە بەردینەکان لە دەدا و گۆرانیی بە ژیانی تژی لە ئابڕوو و سەرفرازی و خۆون و هیوا نەهاتووە دی و بەبڕانەوەکانی دەچڕیی!! .

هاوبیر حکیم! باش دەیزانیی کوردبوون چەند سەختە، باجی بانگاشەکردنی قورس و گرانە، داکۆکردن لێیی ئاسان نییە، بەرەوەبردنی دژوارە، گەیاندنی بە ئامانج سات و وەخت و پشوودرێژیی خۆی گەرەکە. ئا لەم سەنگەرەوە بوو، کاکەوەیس هەرگیز لە ژیان نائومێد نەدەبوو، زۆر هەمنانە لە بەردەوام، بورکانەکی ڕک و کینی خۆستی بەسەر داگیرکەران و ستەمکارانی ناوخۆدا، لای خۆی مەڵ گل دەدایەوە و لەدەرفەتدا پەداهەڵدەدەشتن. بیر و ویژدان و قەڵەمی بوێری ڕێگەی نەدەدا ڕاستییەکانی لە بگەڕدرێ و ناهەق بکاتە هەق و یاخود بەپێچەوانەوە.

ئای لە کاک حەکیم، ئەو پیاوەی هەموو مێژووی کوردی، وەک بەروانکەی نادیندەکەی لەبەر کردبوو. ئەو چ مرۆڤێک بوو!؟، لەناو دەیەکی زامداری نەخۆشی دا، عەشقی نەتەوەیەکی داڕدە و حەشاردا بوو. ڕووبەری نیشتمانەکی ٥٠٠هەزار کیلۆمەتری خێرا لە ڕوخساریدا شەوقی دەدایەوە. هاوبیر حەکیم، تا هەر لەبەرئەوەی کوردیزانەکی کەمهاوتا بوو، بەڵکو دەسەزەکی کەوەنەش بوو، بەعەرەبکردن و ڕاگوێزان چززەی لە جەرگ و هەناوی هەڵساندبوو، هەربۆیەکا لای ئەم چیرۆکی ئازارەکانی هەرگیزاو و هەرگیز بە کۆتایی نەدەگەیشت. کاتە دەکەوتە گەڕانەوەی، هەر حەزت دەکرد لە دیوەخانی نیشتمان دا،چەشنی حیکایەتخوانەکان،فوو لە ژیلەمۆی جەرگ و هەناوی خەی و کورد بکات و جارجارە دەست و پەنجەیەکی نەرم بە ڕیشی ماشی برنجیشیدا بهێنێ و لە سیرەوە هەتا پیاز هەموو شتێکت بۆ بگێڕێتەوە. کاکەویس نەک لە جەهەنەم بەڵکو دەزەخی ڕاستەقینەی جەهەنەمیش بگیرسێتەوە، ئەوا لەوەش ئامادەم ببمە هاوبیر و هاوڕێ و هاوچارەنووسی، ئاخر لەم بوارانەدا و لەتەک ئەودا، چ زیانەکم پێ نەگەیشت. مرۆیەکی تەواو سادە و ڕاستگۆ، پاک، دەسەز، یەکەوو، بەنیاز و دوور لەبەرژەوەندیخوازی بوو. چاوچنۆکی دنیایی نەبوو، بەگەرد بوو بە عەشقەوە وەک خواپەرستی کوردایەتی دەکرد و هەڵوەستەکانی ئەوپەڕی بوێریان لەخۆگرتبوو.

هاوبیرەکەم! بەڕێز جوان و ئیسسکسووک و خۆشەویستی هەمووان بوو، چونکە هیچ هیزێک نەبوو کوردبوونی لا ناشیرین کات و لەی داگیر کات و قەڵەمەکەی لە بکڕێت و بەهیچ نرخەکی نەدەدا ، لەو هەموو نرخانەی کە بەی دانرابوو. تە بوویت بەر لەهەر کەسەکی تر و چەند دەیەیەک لەمەوپێش، ڕەمانی تەونی جاڕجاڕکەت بە باسەکانی، گەندەڵی و فایلداری ئەهریمەنەکان سیخناخ کرد. بە مرواری وشە جوانەکانت، قاوی نادادی و پەخڕواتی دەسەڵاتی خەیتان کرد. هەر تەش بوویت دەستبەرداری بیر و ئاواتەکان نەبوویت و وەک چیای پیرەمەگروون خەڕاگریت کرد و وانە و پەندەکت نیشاندایـن و فەرکردین، هەرگیزاووهەرگیز لەبیر نەچێتەوە.
وەک ئامازەم پێدا ڕەنگە فرە دژوار و سەخت بەت، لەڕەدا بتوانم گەشتی تەمەنی هاوبیرەتیمان و مێژووی سەرلەبەری بیرەوەریەکانی نەوانمان بکەمەوە. لە چەندە بتوانم هەندە وەستگەی تەمەنی هاوبیرەتیمان بەسەر دەکەمەوە.

سالەی ١٩٨٧ کە نفراسەکی پاسەک و کەبوونەوە سەکسە بوو لە سوید،من بەرمالەی کاک حەکیم کەوتم. چ خەش بوو دوای پەڕاگەندەییم بە

هەندەران، بە یەکەمجار لەماڵی ئەودا، یاپراخم خواردوو و دوای هاتنی کاک ئازاد دیسان بەشێکی کاتەکانم لەگەڵ هاوبیردا بەسەر دەبرد. یەکێ خۆشترین ڕۆژەکان سەردانێکی ڕەوانشاد شاعیری گەورەمان(شێرکۆ بێکەس) بوو بەلای کاک ئازاد لە نەخۆشخانە. مامۆستا شێرکۆ، باسی گەیاندە سەر زمانی کوردی و وشەی(ژان) دەمەتەقەیەکی گەرمی خوڵقاند.
لە کۆنگرە و کۆنفرانس و کۆبوونەوەکانی پاسۆک و سەکسەدا پێک دەگەشتینەوە. من زۆر لێی نزیک بووم و بەسەرنجە ورد و قووڵەکانی سەرسام بووم. بە خۆهەڵدانەوە ئەویش لەتەکم دا، ئەوپەڕی خۆشحاڵی نیشان دەدا.

سەردەمانێک لە دەرکردنی (گۆڤاری خوێندکاری کورد)دا، پێکەوە کارمان دەکرد و زیاتر لێک نزیکتر بووینەوە. من هەر بەم دیوە سیاسی و هاوبیرییەی قنیاتم نەکرد، بەڵکو خرۆشانم و خۆشم بە بەختیار دەزانم چاوپێکەوتنێکی دوورودرێژم بەناوی (پرسیارەکان هێشتا تینووی وەڵامن) لەتەک دا ئەنجام داو بڵاوکرایەوە. گفتمان وابوو، نەخۆشی وازی لێ بێنێت، درێژە بەکاروانی چاوپێکەوتنەکە بدەن،تا وەڵامی لۆژیکدار بۆ پرسیارەکان فۆرمەڵە دەبن. دواتر لەگەڵ چەند برا و هاوبیرێکی تردا لە دەرکردنی (گۆڤاری قەقنەس)دا، دیسان دەستبەکاربووینەوە و ژمارەکی کەوتە بەردەست و بەرەنجی تاقانەی خۆی ژمارە دووشی ئامادە کرد،ئیدی فاکتە دەرەکییەکانی نەدارِیی و سەختی کار و تەنها باڵی ئەو پرۆژەیەشی ڕاگرت. کارەکی ترم لەتەک هاوبیر حەکیم دا، خوێندنەوە و ناساندنی کتێبەکەی بوو لەسەر عەلی باپیر.
هێژایان… ئەم فرە وەستگەیی و فرە لایەنییەیە، رێگرە لە بەردەم ئەوەی بەرجەستەکردنی کوردبوون و خزمەتەکانی هاوبیر حەکیم، نەک لە توانای وتارێک دا نەبێت، بەڵکو لە ڕۆمانێکیش دا جێی نەبێتەوە.

دەبوو بیناسی و تێکەڵی بوو بێتی و لێی حاڵی بووبیت و بەچاوی خۆت حەسرەت و ماندوونەکەی کوردبوون لە هەناو و بە سیمایەوە ببینی، ئەوجا دەزانی ئەمە باس لە چ مرۆڤێک دەکەین!. هاوبیر حەکیم، یەکێ و نابێتە دوو، کوردێک بوو،وەک نیشتمانە داگیرکراو و چەوساوەکەی، جەرگ و دڵ و هەناوی هەلاهەلا بوو. ڕۆشنبیرێکی سەراسویی بە پەرۆشی کوردبوون و قەڵەمیکی ڕەنگین بوو، بەنووسین و وەرگێڕانەکانی چەشنی ڕووبارێک، هەرگیز هاژەی لێ نابڕێ و تاڤگەی یەکێ بیر و بۆچوونەکانی لە قەڵبەزە ناکەون.
ح. کاکەوەیس، لەتاقیکردنەوەی کوردبوون دا، نمرەی یەکی هێنابوو،

سەرکەوتووانە قۆناخەکەی بڕیو بوو، توانیبووی مەدالیای زێڕین بەدەست بهێنێ.
هاوبیرە ئازیزەکەم، هەرکاتێ قوڕینگەکەت لەمێژوو گیر دەکرد، لەشاوی خەفەت و ئازارت لێ دەهاتە دەری. هەر چرکەساتێکیش باست لەکوردبوون دەکرد، باوەڕ و مەردایەتی و دلسۆزی و پاکێتیت لێ هەڵدەوەری. سیمای هەڵقرچاوت تابلۆی برینێکی ئازاراوی قووڵ بوو، تێکڕای ژان و ئازارەکانی نەتەوەکەتی تێدا قەتیس مابوو. هەناسەت بەکروزی قژی کچە گەرمیانی و بۆن دوکەڵی گازی کەرکووکی داگیرکراو و خاکی سوتماککراوی حەساری لێ بەرز دەبۆوە.

ئەرێ تۆ لە قەفەزی سنگتدا دەت هەڵگرتبووە، یان تەنووری هەڵقرچانی ژانەکانی بندەستی و زەلیلی کوردبوون!؟. بەکروزی خەمی نیشتمانی تۆ، مرۆی هەسارەکانی دیکەشی هەراسان دەکرد. ئەرێ ، برالە، تۆ تەنیا مرۆیەک بوویت لە گۆشت و ئێسک و خوێن یا پەیکەرێک بوویت لە پۆلا؟!. ئاخر نازانم چۆن بەرگەی ئەم هەموو خەمە قورس و ئازارە بەسوێ و ژانە گرانانەت دەگرت! دەی زامدار و سستی هەندەی مشتەکۆڵەیەکت،چۆن توانی ببێتە عەمباری ئازار و ژانی ژیانی ٢٧١٨ ساڵەی بندەستی؟!. دیارە ململانێی تۆ لەتەک مردان دا بۆ ئەوە نەبووە، چرکەساتەکانی تەمەنت درێژ بکەیتەوە، بەڵکو دەتویست هەرچی هەست و هۆش و گۆشت و خوێنی جەست هەیە بیگووشی و چی تریشت لەدەست دێ، وەک دوا تنۆکی ڕۆح و باوەڕ و هێزت بیتکێنیتە سەر خەرمانی خزمەتی دۆزە ڕەواکەت.

هۆ کاکەویس، ئەوەی نەتناسێ و بەرهەمەکانتی نەخوێندبێتەوە، وادەزانێ ئەم قسانە زیادەڕەویان لەخۆوە پێچاوە و بەناوی تەوە فشە و درۆ کەڵەکە دەکەین! ئەوەی هەڵاوی هەناسەی تۆی نەچووبێ بەسەردا، پێی وایە ئەمە خەریکی داهۆڵ قووتکردنەوەین!. ئەوەی دەستی نەخستبێتە ناو دەستەوە، برینەکانی نیشتمانی نەژماردبێت و چیرۆکەکانی تەعریب و کاولکردنی گەرمیان و سووتانی کەرکووکتی گوێ لێ نەبووبێ و نەخوێندبێتەوە و بە باس نەکرا بێت، کوێرانە بەوە تۆمەتبارمان دەکات،کە گوایە ئەمە خەریکی داتاشینی فسفس پاڵەوانین. ئەوەی ژانی بندەستی تا سەر ئێسک پێیدا نەجزا بێت، وا بیردەکاتەوە ئەمە پروپاگەندە بۆ تاکپەرستی دەکەین و خەریکین بە خەیاڵی یۆتۆبیایی ڕۆژگار و ژینگەی حەسانەوەی تاراوگەی دوور لە ناسۆر و مەینەتییەکان، جەستەی دایکی کوردستان دەلاوێنینەوە. ئاخر نازانن تۆ تەمەنێک زیاترە خۆ دەسووتێنی و ئاگریش لە ئەمە بەردەدیت و خۆت لە زەریای خوێنەکانی نەتەوەیەک دا نقووم دەبیت و

ئێمەش بەدیارتەوە دەستەپاچە دادەنیشێنی و خۆت زامداری و بە هەموو ئازارەکانی سەرتاپای کوردو□ گێنگڵ دەخوێیت و ئێمەش توانای تیمارکردنی برینی تۆمان نییە.
کاکەوەیس سیمبۆلی پرسە گەورە و ڕەواکەی ناسنامەی نەتەوە و خاکە، کاکەوەیس برینی خوێن ل□ بەرچووی نیشتمانە، کاکەوەیس قەڵغان و مەتەرێزی داکۆکیکاری کوردایەتی و شمشێری هەڵمەتی سەر داگیرکەر و زاڵمانە.

هاوبیرە شیرینەکەم کاکەوەیس، دوای ئۆغری یەکجارەکیت، چەند جارێ لە بری جارێ فرمێسکی خوێناویت پ□ ه□□□و□رانم. لەگەڵ هەر ناوهێنانێکت دا، ئەفسووسێکی قوڵی دوکەڵاویت پێ کێشاوم ! بۆ هەر نموونەیەک ناچارم دەکەیت، مشتێ لە خەرواری باسگەلی تۆ بهێنمەوە و بێئاگایانە یاخود بەو پەڕیی هۆشیارییەوە، مستێکی توند ئاخ ه□ک□شان لە ڕانی خۆم بدەم، یان شەقەیەک لە مێزەکەی بەردەمم هەڵسینم، یاخود کتێبەکەی دەستم داخەم و وەلاوەی نێم و نەفرەتێکی خەست لە مردن بکەم، ئەو مردنەی نامەردانە هات و تۆی لە بن باڵە ڕەشەکانی خۆیدا شاردەوە و کارێکی کرد، ئێمە نەتوانین بۆ هەرگیزاو و هەرگیز جارێکی تر لە تاڵە مووە سپییەکانی دڵتەنگی نیشتمانت بڕوانین.
هاوبیرەکەم، کاک حەکیم کاکەوەیس، مەرگی تۆ کارێکی کرد، تا نەشتەر لە برینی کوردبوونم گیر بکەم، تاڵاو و خوێناو و ئازاراو و خەفەتتاوم بۆ کۆچی ناوادەی تۆ لێ دێت. پێوەندی نێوان من و تۆ جگە لەسەدان و هەزاران جار نامەگۆڕینەوە و پێکەوە تلفون کردن و سۆڕاخکردنی جۆراوجۆرەوە، بە توندی پێکەوە بەسترا بوو. لەئێستا مخابن هیچی ترم نییە بیخەمە سەر سینی زێڕینی ناوهێنانی تۆ و ڕازاند□و□ی خوانی پێشوازی بال□تی تۆ و مەدالیای شانازی هاوبیرێتییەوە. ئێمە لە پاسۆک و سۆکسە دا پێکەوە، دوو باڵ بووین و دوو پێچکە بۆ یەک ئامانج کەوتبووینە ڕێ. گۆڤاری خوێندکاری کوردمان بە ئارەق و خوێن ئاودا،گۆڤاری قەقنەس بە ڕەنجدانێکی زۆر و ماندووبونێکی بێ سنووری تۆوە،هاتە بوونەوە. لەو ساتەوەختانەش دا،کە سیاسەت نەدەماو و بەرەو قێزلێوەهاتن و وەڕسبوونی دەبردین، ژینگەی باسوخواستی مامۆستا مەسعوودمحەمەد،وەک فریادڕەس خێرا و هەمیشە دەبۆوە هەوێنی زۆرینەی پەیوەندی و گفتوگۆکانمان. تۆ وەک عاشق و وەرگێڕێکی گەورەی مامۆستا و منیش وەک قوتابی و دەروێشێکی جەزبەگرتووی هەمیشە تینوو. بەپانتایی و درێژایی بال□ت□کان دا تێهەڵدەچووین. جا گەلۆ، ئیدی چ ئامڕاز و ئامێرێکی پەیوەستکردنی لەمە بەهێزتر و خۆشتر و بەنرختر هەیە،دوو هاوبیر پێکەوە شەتەک

بدات!؟.

یادەورییەکانت چنگیان لە هەناوم گیرکردووە و ڕۆحم داخ دەکەن. فرمێسکم جۆگەلەی بەستووە و ئازاری بێ بڕانەوە تلاوتلی ناخۆشم پێ دەکات. لە هەنووکەدا خوێن دەخۆمەوە حەزم دەکرد بوومایەتە بزمارێکی تابووتەکەت و چنگێ لە خۆڵی سەر گڵکۆکەت و تەڵیزم□ بەردێک لە کێلەکەت. کاکەوەیس نەمزانی خەتای تۆیە یاخود من تاوانبارم! تۆ زوو ڕۆیشتی و من درەنگ بەر چەخماخەی مردنەکەت کەوتم! ئاخر من لێرەدا چی تۆمار بکەم چۆن بتوانم، چیرۆکی ٣١ ساڵت بە وشە و ڕستەی شاش و شەش پەڕ بۆ بگێڕمەوە!. تۆ سیمای ڕەش داگەڕاویت، هەموو حیکایەت و خەمەکانی کوردبوونی تێدا تۆمار کراوە. تۆ مەرگی خۆتت باش هەست پێ کرد بوو، لێی نەدەترسای و باکت لێی نەبوو. ئەوەی مەراقت بوو تەواونەکردنی پرۆژەکان و نەهاتنەدی ئاواتەکانت بوو.
کاک حەکیم بەنووسین و وەرگێڕان، خاوەنی ٢٨ بەرهەمە لە شاکاریدا کەم وێنەن. هاوسات بەسەدان وتاری ل□ گ□قار و ڕۆژنامەکان و بلۆگێک و واڵەکەی خۆیدا بڵاو کردۆتەوە. چەندینی بابەتیشی بەناوی خوازراوەوە بڵاوکردۆتەوە. ئەوەی بۆمن لە مردنە ناوادەکەی ئازاراویترە، ئەوەیە ئەو زۆری پێمابوو، پێشکەشمان بکات، لێ مەرگ قەڵەمەکەی لەدەست خستەخوارێ. ماڵئاوایی کاکەوەیس بەزیانێکی گەورە بۆ ڕۆشنبیریی کوردیی دادەنرێ. بۆ هاوبیرانی نەتەوەیش، دوای مەرگی کاک ئازاد مستەفا، هاوبیر حەکیم لە دیاترین ئەو هاوبیرانە بوو، کە ڕێچکەی کاک ئازادی بەرنەدا و خۆی کردە پێش قەڕەوڵی داکۆکی لەبیر و هزری نەتەوایەتی و درێژەدان بە کوردایەتی کردن.
بەرلەوەی مەرگ بیپێچێتەوە، لەیەکی لە گفتوگۆکانمان دا، وتی: " سەرقاڵی نووسینی ڕۆمانێکم ، باس لە چۆنێتی هاتنی ئیسلام دەکات، بۆ کوردستان. زۆر دڵم پێی خۆشە و بوارێکی باش و فراوانم لەبەردەمدا، زۆر شت بڵێم و بنووسم".

هاوبیرەکەم، تۆ ئەو مامۆستا شکۆدارەی، سێبەری قورست بەسەر سەری هەمووانەوەیە. تۆ ئەو تروسکەی هیوایەی، بەردەوام وزە و ورە و باوەڕ و جوامێری بە ئێمە دەبەخشیت، تۆ نووسەرە خاوەن باوەڕەیت سات لەدوای سات هزر و بیرت گەشتر دەبنەوە و نەمرتر دەبن. بۆ هەرکوێ بچین چراکەی تۆ دادەگیرسێنین و لەگەڵ خۆمان دەیبەین، باسی هەرشتێ بکەین، مۆڵەت لە گەورەیی تۆ دەخوازین، بمانەوێ هەرشتێ بکەین، تەماشای پانتایی و درێژایی باڵای تۆ دەکەین،دەست بەرین بۆ هەر کارێک،لە خەرمانی تۆوە گورزە و مەڵۆی باوەڕ و ئیمان دەبەین و هەگبە و تێشووی ڕێی تێکۆشانی لێ پڕ دەکەین.

هاوبیر حەکیم نزیکەی هەموو بەرهەمە عەرەبییەکانی مامۆستا مەسعوود محەمەدی کە بە زمانێکی پلەنایابی سەخت و دژوار نووسراون، کردووە بە کوردی بە شێوەیەکی زۆر لەوەشاوانە، کە نزیکەی ١٠ بەرهەم دەبن، بەرهەمی شاکار و دانسقە. لە ئەدەبی جیهانیشەوە، ١١ ڕۆمانی وەرگێڕاوە و خۆیشی چەند بابەتێکی ڕەخنەیی و چەند ڕۆمانێکی نووسیوە.چەندین چیرۆک و وتاری جۆراوجۆری ئەدەبی و زمانەوانی لە گۆڤار و ڕۆژنامەکانی ناوەوە و دەرەوەی کوردستان دا بڵاوکردۆتەوە.
بەر لە سڕینەوەی دوا تنۆکی فرمێسکی خەمباریی ئەم ماڵەئاوایەکەی هاوبیر حەکیم، ئاواتەخوازم تەواوی نووسینەکانی لە بەرهەمێک دا کۆکرێنەوە و کتێبخانەی کوردی لەم نووسینە گەوهەرییانەیشی بێبەش نەبێت.

لێرەدا بۆ ئاشنایی خوێنەری کورد، لیستی ناوی کتێبەکانی، ئەوەی لەبەردەستدان بڵاو دەکەمەوە

لیستی ناوی بەرهەمەکانی:

****

١ـ خەبەرت دەگاتێ عەزیز نەسین و. لە فارسییەوە ١٩٨٧
٢ـ کێڵگەی ئاژەڵ، هیچ نەنووسراوە
٣ـ نامەکانی مەسعوود محەمەد ٢٠٠٦
٤ـ دەموودووی هزر لە عەرەبییەوە ٢٠١٣
٥ـ زمانی کورد، لە عەرەبییەوە ٢٠١٠
٦ـ هاوسەنگکردنەوەی تەرازووی سەنگەلا لە عەرەبییەوە ٢٠١٠
٧ـ بە گەرباشەڤ ، لەعەرەبییەوە ٢٠١٤
٨ـ بەچوونێک لەسەر لێکدانەوەی مرۆیی مێژوو، لە عەرەبییەوە ٢٠٠٩
٩ـ کۆمەڵگای مرۆڤایەتی، بۆچی بە شێتخانە دەچێ؟، لە عەرەبییەوە ٢٠٠٩
١٠ ـ ڕۆمانی ١٩٨٤ ، جۆرج ئۆروێل لە سویدییەوە ٢٠٠٥
١١ـ گورگی رووتەلان لە سویدییەوە ٢٠٠٧ هێرمان هێسە
١٢ـ پرسیارەکان هێشتا تینووی وەرامن، چاوپێکەوتن لە تەک هەڵە بەرزنجەیی دا ٢٠١٠
١٣ـ کۆلارەفڕێن، لە سویدییەوە خالید حوسەینی
١٤ـ تارپا... ئەسپە کێویلە لە سویدییەوە ٢٠١١ستیڤن ڤێرنستوەم
١٥ـ دۆن کیشۆت ١٩٩٩ لە سویدییەوە سەرڤانتێس
١٦ـ ئەوەی نابێ بگوترێ دەبێ بگوترێ دیداری کاکەوەیس لەگەڵ ئەمجەد شاکەلی ٢٠٠٤
١٧ـ شاخەکانیش دەنگیان دایەوە خالید حوسەینی ٢٠١٤
١٨ـ تەونی جاڵجاڵۆکە،حەکیم کاکەوەیس ڕۆمان ٢٠٠٨

١٩ـ کۆچ هەڵیبژاردم اسماعیل عتمان و ماتیاس شیلین لە سویدییەوە ٢٠١٢

٢٠ـ گەلەلورانی دەشتوودەر جاک لندن ٢٠٠٤ لە سویدییەوە

٢١ـ بازنەی ترس حوسێن سومێدە و کاڕوڵ جیڕۆم ٢٠٠١ بەناوی خوازراوی کاوێس عەبدوڵا لە ئینگلیزییەوە

٢٢ـ مەملەکەتی سەگەکان حەکیم کاکەوەیس ٢٠١٧

٢٣ـ تاوان و سزا، فیۆدۆر دۆستیۆڤسکی ٢٠١٥ لە سویدییەوە

٢٤ـ حەجێکی تر بۆ بەردەرگای (خەتێ)ی زانا لە عەرەبییەوە

٢٥ـ نەتەوایەتی کورد و ئیسلامەتییەکەی،حەکیم کاوەیس

٢٦ـ تیرۆژێ بە شەوەزەنگەکەی (حەمە سەعید حەسەن)دا

٢٧ـ سەگەکەشیان چوارەمیان بوو، رۆمان حەکیم کاکەوەیس

٢٨ـ بەردیش بەدەنگ دێ منداڵیی لە کەمبۆجیا مۆلیدا ژیموسیاک لە سویدییەوە ٢٠٠٦